

SCB via Saco

Revidering av SSYK

Sveriges Tandläkarförbund har tagit del av SCB:s förslag till ändringar av Svensk Standard för Yrkesklassificering, SSYK, 1996. Tandläkarförbundet instämmer i att det finns brister i nuvarande struktur och ställer sig positivt till pågående revideringsarbete. Att standarden för yrkesklassificering är uppdaterad och välfungerande är av central betydelse eftersom den ligger till grund för de beskrivningar och prognoser som görs för den svenska såväl som internationella arbetsmarknaden.

Vi ser emellertid ett antal problem med de förändringar som föreslås.

Översikt och prognos: allmän- och specialisttandläkare i Sverige

År 2007 fanns i Sverige 7441 legitimerade tandläkare sysselsatta inom tandvården. Av dessa var 847 (drygt 11%) specialisttandläkare.¹ Socialstyrelsen gör i sin prognosrapport för perioden 2008-2023 bedömningen att antalet tandläkare kommer att minska med 26% och nå en nivå om ca 5400 år 2003.²

Sveriges Tandläkarförbunds synpunkter på SCB:s förslag

- *Specialisttandläkare bör föras in som ett separat kompetensområde.* Det finns i Sverige två olika befattningar för tandläkare: allmän- respektive specialisttandläkare. Specialistbeteckningen är skyddad – dvs. den kräver formell behörighet.³ För att bli specialisttandläkare krävs förutom två års yrkeserfarenhet (minst) tre års påbyggnadsstudier. Det föreligger vidare stora skillnader mellan allmän- och specialisttandläkarens ansvarsområden och arbetsuppgifter. I SCB:s förslag finns enbart en kategori för yrkesområdet tandläkare (kategori 2261 *Tandläkare*). Kategorin beskriver i första hand allmäntandläkarens kompetensområden och ger således inte en adekvat bild av förhållandena på den svenska arbetsmarknaden. I förlängningen innebär detta bl.a. att studier baserade på SSYK ger missvisande resultat. Sveriges Tandläkarförbund anser därför att allmän- och specialisttandläkare bör kategoriseras som två separata kompetensområden i SSYK.

¹ Socialstyrelsen 2007, *Tillgång på: barnmorskor, sjuksköterskor, läkare, tandhygienister och tandläkare 2007* Senast tillgängliga siffror.

² Socialstyrelsen 2010 *Prognos över sysselsatta inom hälso- och sjukvården samt tandvården. Åren 2008-203* *Barnmorskor, sjuksköterskor, läkare, tandhygienister och tandläkare.* Det förtjänar att betonas att detta enbart är fråga om en prognos och att de reella nivåerna kan komma att se mycket annorlunda ut.

³ Se 4 kap. 8 § patientsäkerhetslagen (2010:659) och 4 kap. förordningen (1998:1513) om yrkesverksamhet på hälso- och sjukvårdens område.

- *Beskrivningen av tandläkaryrket bör uppdateras.* Förutom att nuvarande beskrivning är ålderdomligt formulerad saknas centrala delar av tandläkarnas ansvarsområden som t.ex. bettstruktur och slemhinnor. Den svenska översättningen bör dessutom kompletteras med en lista över de områden inom vilka specialisttandläkarkompetens kan uppnås (se bilaga 1).
- *Kategori 22, Arbete som kräver teoretisk specialistkompetens inom hälso- och sjukvård, bör ses över.* Sveriges Tandläkarförbund menar att det är mycket problematiskt att nuvarande kategori 22 blandar samman legitimations- och ickelegitimationsyrken (t.ex. tandläkare respektive audiolog). Vi ifrågasätter vidare att Tandläkare sorteras under *Andra hälso- och sjukvårdsspecialister*. Tandläkare bör i likhet med yrken med jämförbar utbildningslängd ligga på tresiffrers- snarare än fyrasiffrersnivån.
- *Tandhygienistyrket bör inkluderas i kategori 22.* Tandhygienist är ett legitimationsyrke som ställer höga krav på teoretisk specialistkompetens.⁴ Sveriges Tandläkarförbund ifrågasätter därför starkt att man i nuvarande klassifikation sorterar tandhygienister under kategori 32 (*Arbete inom hälso- och sjukvård som kräver kortare högskoleutbildning*) tillsammans med icke-legitimationsyrket tandsköterska (3251). Vi föreslår att tandhygienist i likhet med det i termer av utbildning och ansvarsområde jämförbara yrket *sjuksköterska med särskild kompetens* sorteras inom kategori 22.
- *Förslaget till ny indelning av chefsyrken kategori 11, är alltför grov och bör ses över.* Sveriges Tandläkarförbund anser att den föreslagna strukturen för chefsyrken är problematisk genom att ha karaktären av ”catch all”. Det faktum att kategorierna inte är ömsesidigt uteslutande innebär att jämförelser blir intetsägande – samma yrkesgrupp är i dagsläget möjlig att placera i ett flertal olika kategorier. För att möjliggöra jämförelser som på ett korrekt sätt speglar förhållandena på den svenska arbetsmarknaden krävs därför att klassifikationen förfinas. Sveriges Tandläkarförbund vill särskilt framhålla *klunikchef* som ett yrke som saknas; kategori 134 *Chefer inom utbildning, vård, omsorg och finansiell verksamhet* (1349) är alltför grov och tar inte hänsyn till viktiga skillnader mellan t.ex. klinikchef och verksamhetschef inom hälso- och sjukvård. Skulle den föreslagna detaljnivån likväl kvarstå bör logiken varmed olika slags chefer sorteras ses över. Det är exempelvis orimligt att chefer inom vård och omsorg respektive finansiell verksamhet sorteras under samma kategori (134) givet de avsevärda skillnader som föreligger mellan dessa verksamhetsområden. Sveriges Tandläkarförbund uppmantrar därför SCB å det starkaste att se över klassifikationen av chefsyrken.

⁴ Detta tydliggörs inte minst av Behörighetsutredningens förslag om att förlänga tandhygienistutbildningen. Se *Kompetens och Ansvar. Betänkande av 2009 års Behörighetsutredning*, 2010

- *Kategori 231 Universitets- och högskolelärare bör förfinas.* I nuvarande förslag görs ingen skillnad på universitetslärare som är doktorander, disputerade eller professorer. Givet att det är en avsevärd skillnad i termer av utbildningslängd och ansvarsområde mellan en doktorand respektive professor är detta en alltför grov indelning. Tandläkarförbundet förespråkar därför att kategori 231 (2310) förfinas.

Vi vill slutligen betona att vi förstår att SSYK bygger på det internationella klassifikationssystemet ISCO och att SCB:s förslag är en kompromiss mellan den svenska respektive internationella arbetsmarknaden. Sveriges Tandläkarförbund vill emellertid understryka vikten av att revideringen styrs vad som torde vara det grundläggande målet med SSYK: att tillhandahålla statistik som speglar och är tillämpbar på den svenska arbetsmarknaden.

Gunilla Klingberg

Ordförande
Sveriges Tandläkarförbund